

Žene u poduzetništvu

Dr.sc. Sanda Čorak

Vinkovci, 01.03.2022.

Mali i veliki, ali poduzetnici

Gđa Neda – ambasadorica,
promotorica.....organizatorica manifestacija

Poduzetništvo?

- Peter Drucker (1909-2005); američki teoretičar: Ekonomija se temelji na sustavnoj inovaciji, poduzetničkom upravljanju i poduzetničkim strategijama; inovacije se pretvaraju u organiziranu djelatnost
- **PODUZETNIŠTVO**: proces stvaranja vrijednosti kombinacijom resursa u svrhu iskorištavanja prilika uz razumno preuzimanje rizika
- Poduzetništvom se smatra svaka aktivnost koja uključuje kreativnost, inovativnost, upornost, dosljednost, razumno preuzimanje rizika, odgovornost, samostalnost
- Obilježja poduzetnika: hrabrost, kreativnost i inovativnost, mudrost, odgovornost, radoholičnost, samouvjerenost, strpljenje, svrhovitost, vizionarstvo, upornost
- **PODUZETNIŠTVO – SAMO PRIVATNI SEKTOR !?**

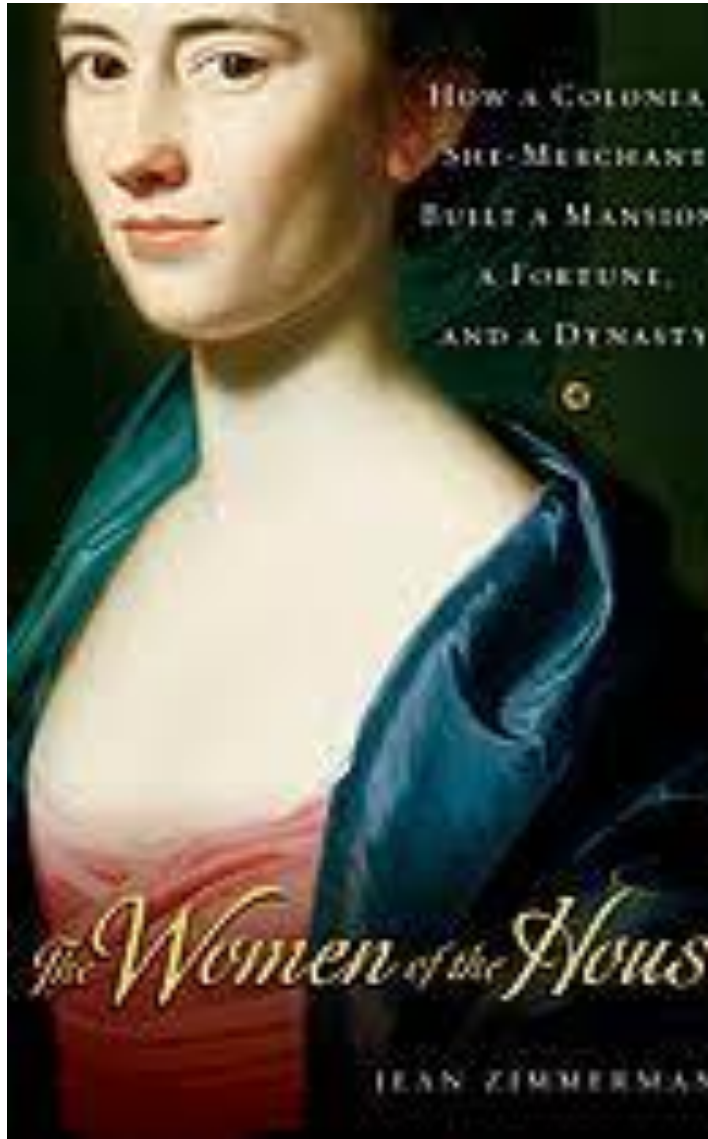
Istraživanja pokazuju: specifičnosti ženskog poduzetništva (S. Batošić, 2018)

- radno mjesto koje otvori žena poduzetnica je sigurnije pošto su ženska poduzeća manja i zatvaraju manje radnih mjesta
- veća je briga za zaposlene, kvalitetu i međusobne odnose jer su to aspekti do kojih žene poduzetnice drže
- žene više podupiru zaposlene u njihovim ambicijama, školovanje zaposlenih je na prvom mjestu
- uspjeh se ne mjeri samo profitom, već i zadovoljstvom kupaca, razvijanjem sposobnosti zaposlenih i dobrim međusobnim odnosima
- uspjeh organizacije i ideja je ispred profita i ega, žene naglašavaju timski rad i međusobno podupiranje
- imaju više razumijevanja s aspekta naknade troškova, udjela u profitu, fleksibilnije radno vrijeme, realizaciju porodiljnog dopusta, a pri realizaciji kredita su opreznije.

Žene u poslovnom svijetu

POVIJESNI ASPEKT

- Prije 20-tog st. žene su uglavnom vodile male poduzeća da izbjegnu siromaštvo ili da nastave poslove svojih supružnika (njihov posao se nije smatrao poduzetničkim)
- U 17. st. Nizozemski kolonisti na području tadašnje New Yorka djelovali su kao matrijarhalno društvo pa su žene nasljeđivale novac i zemlje te postajale vlasnice tvrtki – Margaret Hardenbrook Philipse je bila vlasnica broda i trgovkinja
- Zbog ratova žene su preuzimale poslove koje su vodili muškarci i time pogodovali razvoju ženskog poduzetništva – Pauline Trigere je 1937. godine osnovala krojačko poduzeće koje je kasnije preraslo u modnu kuću
- Poznato modno ime – Coco Chanel, poduzetnica s početka 20. stoljeća koja se morala boriti protiv mnogih predrasuda, tvrtka koje je i danas uspješna isto kao i kozmetička kuća Estee Lauder koja se bavila proizvodima za ljepotu davne 1946. godine

Jedna od prvih žena poduzetnica

- U 17. st. Nizozemski kolonisti na području tadašnje New Yorka djelovali su kao matrijarhalno društvo pa su žene nasljeđivale novac i zemlju te postajale vlasnice tvrtki – Margaret Hardenbrook Philipse je bila vlasnica brodova i trgovkinja, naslijedila bogatstvo od prvog supruga
- **BARIJERE:** do 1664. po nizozemskom pravu mogla je samostalno trgovati pod svojim imenom, nakon uvođenja britanskog prava nije više bila neovisna – drugi suprug je bio trgovac pa je tako nastavila rad – njezini ostvareni profiti tretirali su se muževljevim

Coco Chanel

- Poznata francuska dizajnerica; popularizirala poslije I. svj. rata udobniju odjeću bez korzeta i jeftiniju, manje formalnu odjeću; radila je šešire, a brand Chanel uključuje i nakit, torbe i parfeme, kozmetiku
- **PROBLEMI:** vezani uz privatni život, nakon smrti majke, otac je poslao sinove na školovanje, a kćeri u sirotište, ali tamo je naučila šivati

Estee Lauder

- Kompanija je počela s radom 1946. godine, a osnovali su je Estee Lauder sa suprugom – proizvodnja različitih kozmetičkih proizvoda, prije svega krema za lice (linija Clinique je bila prva koja je počela proizvoditi kreme za muškarce)
- Kompanija je razvijala različite brandove, pa je Estee Lauder danas samo jedan od brendova – lista kupljenih brandova je prilična

Pauline Trigere

- Nastavila nasljeđe oca krojača i majke modistice; 1936. morala je započeti svoj biznis – *„ja sam bila kućanica s dvoje djece i mužem koji nije želio da mu žena radi”*
- U modnom svijetu smatrana inovatoricom (korištenje pamuka u vune za večernje modele); J. Kennedy Onasis je nosila njezine modele
- Dizajnirala je i nakit, marame i muške kravate

Marta Stewart

- Model, broker, spisateljica, televizijska voditeljica koja je osnovala medijsku kuću i bavila se izdavaštvom – osnovala je časopis MS Living, poznata najviše po svojim kuharicama
- **PROBLEM:** završila 5 mjeseci u zatvoru zbog trgovanja dionicama kako bi izbjegla gubitak – nakon toga lansirala svoju *'come back'* kampanju i ponovno postala predsjednicom svoje tvrke

Ruth Handler

- Američka poduzetnica i inovator, započela u proizvodnji namještaja od plastike; kćer Barbara koja se igrala lutkama od papira ju je inspirirala za Barbie, koju je lansirala 1959. godine i postala predsjednica najveće kompanije igračaka u to vrijeme
- **PROBLEM:** oboljela je od karcinoma dojke i posvetila se proizvodnji umetaka, imala i problema s optužbama za lažno izvještavanje

Cher Wang

- Poduzetnica s Tajvana; suosnivačica i predsjedavajuća HTC Corporation; jedna od najmoćnijih i najuspješnijih žena u kompjuterskoj tehnologiji (Na Forbes listi 100 najuspješnijih osoba); 1997. godine u velikoj mjeri zaslužna za stvaranje mobilne telefonije
- Stalno donira različitim udrugama, npr. 28 milijuna\$ donirala za osnivanje koledža za studente s roditeljima niskih primanja

Oprah Winfrey

- Američka TV voditeljica, glumica i filmska producentica; postala poznata kao voditeljica „Oprah Show”, od 1986. godine – vodila najdugovječniji TV show; osnovala tvrtku Oprah Harpo Show
- Iako je imala traumatično djetinjstvo, trudnoću s 14 godina postala je najbogatija Afroamerikanka u 20. stoljeću – dobrotvorni rad i aktivnosti u Africi

Denise Coates

- Britanska poslovna žena, osnivačica i većinski dioničar tvrtke za online klađenje Bet365 (12,2 mlrd\$ - procjena vrijednosti)
- U 2021. godini bila je najviše plaćen direktor u UK i jedna od najbogatijih žena

Rezultati studije u brojkama

45%

udjel je žena u upravama kompanija uvrštenih u vodeće burzovne indekse u Francuskoj. U svim ostalim članicama manji je od 40 posto

10%

žena u upravama kompanija uvrštenih u vodeće burzovne indekse u Estoniji, što je svrstava na posljednje mjesto u EU

2020. godine ciljni postotak ženskih članova nadzornog odbora u Hrvatskoj nije postavilo 38 posto burzovnih kompanija s redovitog tržišta

Nužna rodna ravnopravnost Imamo manje od 30% žena na direktorskim pozicijama

GORDANA GRGAS
Rodne kvote zakonom su propisane u Španjolskoj, Austriji, Belgiji, Francuskoj, Njemačkoj, Italiji, Nizozemskoj, Portugalu i Grčkoj

Udjel žena na direktorskim pozicijama u velikim europskim kompanijama povećava se, osobito u onima uvrštenima na burze, ali i dalje je vrlo malo rodno izbalansiranih uprava kao i žena na funkcijama izvršnih direktora, rezultati su nedavno objavljene studije Europskog parlamenta.

Prema podacima iz svibnja prošle godine, najveći je udjel žena u upravama kompanija uvrštenih u vodeće burzovne indekse u Francuskoj, 45 posto, a u svim ostalim članicama manji je od 40 posto. Hrvatska je na 12. mjestu s udjelom žena manje od 30 posto, a na zadnjem mjestu je Estonija s manje od 10 posto (prema podacima agencije European Institute for Gender Equality).

Studija daje pregled postojećih politika vezan za članstvo žena u upravama članicama Europske unije, pri čemu je samo devet zemalja donijelo zakonske rodne kvote. Prva je bila Španjolska, 2007. godine, a od onda se na takav zakon odlučile i Austrija, Belgija, Francuska, Njemačka, Italija, Nizozemska, Portugal i Grčka. Dio zemalja izmijenio je kodeks korporativnog upravljanja pa uključuju preporuke za predstavljanje žena, a dio ih nema ni zakon ni preporuke.

Postavljeni ciljevi

U zemljama EU koje imaju zakon propisanu rodnu kvotu postoje razlike u postavljenim ciljevima. Najša je 40 posto, a za to su se odlučile Francuska, Španjolska i Italija. Najniža je 25 posto i nju primjenjuje Grčka. Zakoni se razlikuju i po definiranju na koje se kompanije kvote odnosi, a generalno je kriterij ve-

U toj zadnjoj skupini, koja se uglavnom odnosi na istočnoeuropske zemlje, je i Hrvatska. Kako je objavila Hanfa u pressu prošle godine, hrvatskim Kodeksom korporativnog upravljanja određeno je da nadzorni odbor mora postaviti ciljni postotak članica NO-a i uprave koji se mora ostvariti u sljedećih godinu, a svaki ciljni postotak mora biti objavljen u godišnjem izvješću kompanije s objašnjenjem zašto je odabran te planom ostvarenja. 2020. godini ciljni postotak ženskih članova nadzornog odbora nije postavilo 38 posto burzovnih kompanija s redovitog tržišta, 24 posto sa službenog tržišta te 17 posto u vodećem tržištu Zagrebačke burze. Ciljni postotak članica uprave nije postavilo 29 posto izdavačija službenog tržišta i 38 posto izdavačija službenog tržišta, dok su ga postavila izdavačija vodećeg tržišta.

Zaštita djece Zastupnici žele stroža pravila EU za sigurnost igračkaka

Postojeća pravila i aktivnosti nadzora tržišta trebalo bi ojačati kako bi se zajamčila sigurnost svih igračkaka koje se prodaju na tržištu EU.

To uključuje proizvode iz trećih zemalja koji se prodaju na internetu. Izvješće o kojem su zastupnici Europskog parlamenta raspravljali jučer, a glasat će danas, sadrži ključne točke za sigurnost igračkaka na tržištu EU. Primjerice, pitanje zaštite djece od opasnih kemikalija, izazovi koje predstavljaju nove tehnologije ugrađene u igračke te mjere za jačanje nadzora zakonodavstvu EU.

Odgovornost

Kad je riječ o e-trgovini, u izvješću se navodi da bi internetska tržišta trebala biti obvezna preuzeti veću odgovornost u osiguravanju sigurnosti i usklađenosti igračkaka koje se prodaju na njihovim platformama.

Potrebno je ukloniti nesigurne igračke i sprječiti njihovo ponovno pojavljivanje na tržištu

primjerice uklanjanjem nesigurnih igračkaka i sprečavanjem njihovog ponovnog pojavljivanja na tržištu. Parlament će danas glasati i o rezoluciji kojom se zahtijevaju hitne mjere za osiguravanje i poboljšanje budućnosti i dobrobiti mladih u Europi. Tijekom prošlomjesečne rasprave o mjerama za suočavanje s

raznim učinkom krize uzrokovane covidom-19 na zaposlavanje, obrazovanje i mentalno zdravlje mladih Europljana, zastupnici su povećali na prioritiziranje potreba mladih. Konkretno, zatražili su da EU uključi mentalno zdravlje u programe socioekonomskog oporavka Europe od pandemije te da ono postane prioritet u području zdravlja na radu. Zastupnici su također izrazili zabrinutost zbog najranjivije skupine NEET (mladi koji nisu zaposleni, ne školuju se i ne osposobljavaju). Zatražili su konkretne mjere za osiguravanje kvalitetne i pravredne naknade za rad, pripravništvo i iskustvo naučavanja u okviru programa kao što su

pojačana Garancija za mlade i MA (Aim, Learn, Master, Achieve, stremi, uči, ovladaj, postigni). Smatraju da mladi moraju imati ključnu ulogu u oblikovanju europskih politika zaposlavanja i socijalnih politika

Klimatski ciljevi

Na dnevnom redu sjednice bit će sljedeće teme: covid-19, o slobodi kretanja, pravila o naplati cestarine trebaju olakšati "zeleniji" politički kolumbijski predsjednik van Duijckx obratit će se Europskom parlamentu, karcinogeni tvari na radu: stroji pravila za zaštitu zdravlja radnika jačanje obnovljivih izvora energije na moru; afeta Pegaz... □

Rodna ravnopravnost !?

STRUKTURNE PREPREKE: obrazovni izbori žena smanjuju mogućnost pothvata u tehnološki intenzivnim djelatnostima; stereotipi o ženama u znanosti i tehnologiji, tradicionalni pogledi o ulozi žena u društvu, nedostatak podrške za žene s 2 posla, političko-regulatorni okvir i njegova provedbe u cilju jačanja rodne ravnopravnosti

- U 2019. godini žene su imale udjela u vlasništvu u samo 31,7% poduzeća i u 27% poduzeća žene su zauzimale pozicije u top menadžmentu (CEPOR)
- U razdoblju od 2017. do 2019. Indeks poduzetničke aktivnosti - postotak stanovništva 18-64 godine starosti koje je aktivno u pokretanju poduzetničkog pothvata ili u upravljanju poduzeća ne starijeg od 42 mjeseca - **TEA indeks, za žene poduzetnice raste (7,96% za 2019.)**, ali je i dalje nizak u odnosu na TEA indeks za muškarce koji trenutno iznosi 13,01%.
- Primjer znanosti u HR: među asistentima – 55,2% žena, a među redovnim profesorima 28% žena

Rodna ravnopravnost!?

EKONOMSKE PREPREKE: otežan pristup financiranju zbog pitanja vlasništva, nedovoljno poslovnih veza (neumreženost), nedostatak pristupa mrežama poduzetnika, nedostatak treninga i programa obrazovanja i osposobljavanja za tehnološki intenzivne pothvate

- Razlike u poduzetničkoj aktivnosti muškaraca i žena po regijama su se smanjile (npr. Zagreb TEAm/ž – 1,93, Slavonija – 2,13)
- Rodna struktura na upravljačkoj razini (uprava, upravni i nadzorni odbor) 2011. - 19,5% žena, a 2014. - 24,25% žena

PSURDNI UVJETI ZA ŽENE I BONIFIKACIJU NJIHOVE MIROVINE Za svaki mjesec duljeg rada veća mirovina. No, to pravilo ne vrijedi i za žene

Uvećanje mirovina napravljeno je nepravedno i zavaravajuće za žene, kaže naša čitateljica, jer će one uvećanje od 20,4 posto moći steći tek s uvjetima koji stupe na snagu 2030. te će se na mirovinu odlučiti nakon 2035. godine

Država katkad osmišlji i kakav pohvalni projekt, ali onda se u izvedbi otkriju brojni psurdi koji mu umanje vrijed-

ako je osmišljeno da se građanotiče da što dulje ostanu na istu radu i što kasnije idu u mirovinu, a država im zauzvrat stan mirovinu povećava za 0,34 posto za svaki mjesec

nastavi raditi nakon što je stekla propisane uvjete životne dobi.

Zvuči odlično i prema najavama onima koji ostanu raditi još pet godina nakon stjecanja uvjeta, omogućava do 20,4 posto veću mirovinu, ali priča jedne naše čitateljice pokazuje da to u praksi izgleda drukčije.

Naime, kad su u pitanju žene, ispada da im

stjecanja uvjeta za starosnu mirovinu, nego se bonifikacija primjenjuje prema uvjetima koji su na snazi za odlazak u mirovinu u trenutku umirovljenja.

Evo konkretnog primjera: čitateljica je uvjete za starosnu mirovinu stekla u kolovozu 2018. godine, kad je uvjet za tu mirovinu za žene bilo 61 godina

ne navedeno da bi rješenje bilo diskriminirajuće u odnosu na žene. Dapače, riječ je o pravu na temelju kojeg su žene u malo povoljnijem položaju jer još ostvaruju pravo na starosnu mirovinu po povoljnijim uvjetima, kažu u Zavodu za mirovinsko osiguranje

ŽENE SU LANI MOGLE IĆI U STAROSNU MIROVINU SA GODINE I DEVEĆ MJESECI, A SA SA 63 GODINE

- Pravo na mirovinu, počela sam koristiti u lipnja 2018. godine kad je uvjet za starosnu mirovinu za žene bio 62 godine i četiri mjeseca. Međutim, iako sam 12 mjeseci dulje, bonifikacija priznata za samo 32 mjeseca, čini znatnu razliku u odštjecanje prvih uvjeta za starosnu mirovinu - požalila nam se čitateljica

Pita se nije li način ka uvećanje mirovina napravljeno pomalo nepravedan i zavaravajući jer će žene, kaže, uvećanje od 20,4 posto moći steći tek s uvjetima koji stupe na snagu 2030. godine te ako se na mirovinu odlučiti nakon 2035.?

Posljedica je to propisa, prema kojemu žene u prijelaznom razdoblju do 2030. godine, imaju starosna dob za umirovljenje žene i muškarce biti jednaka, ali gu ići i prije 65. godine, ali svakom sljedećom godinom za starosnu mirovinu povećava tri mjeseca.

Lani su tako žene u starosnu mirovinu mogle ići sa 62 godine i devet mjeseci starosti, a ove godine mogu sa 63 godine.

No, pri bonifikaciji obradnavat će im se mjeseci dodatno odrađeni prema uvjetima koji vjedede u godini umirovljenja, a prema uvjetima koji su vrijed u vrijeme kad su stekle uvjete starosnu mirovinu.

Strategija razvoja poduzetništva žena u Republici Hrvatskoj 2014.-2020.

- Temelji se na analizi učinka prethodne strategije; novi dokument je u pripremi
- **Strategija Europa 2020** – postizanje pametnog, održivog i uključivog rasta, što uključuje i ubrzanje poticanja ekonomskog potencijala žena: razvoj poduzetništva i samozapošljavanje žena
- **KLJUČNI PROBLEMI**: značajna podzastupljenost u poduzetničkim aktivnostima, niže plaće u obavljanju sličnih poslova, dominacija u nezaposlenosti, značajna upravljačka podzastupljenost, nedostatak statističkog praćenja s obzirom na rodnost, nepovezanost aktivnosti za jačanje poduzetništva žena, nedovoljna koordinacija i suradnja među nositeljima provedbe javnih politika, programa i inicijativa kojima se doprinosi razvoju poduzetništva žena

Najčešće prepreke i rješenja

PREPREKE

Usklađivanje profesionalnog i privatnog života žena/ nedostatak podrške

Nedovoljna podrška okoline

Zakonodavne i institucionalne barijere

RJEŠENJA

- Osigurati javne servise čuvanja djece, bolja mreža i subvencioniranje dječjih vrtića
- Fleksibilno radno vrijeme, rad od kuće
- Sufinanciranje domova za starije i nemoćne osobe, stvaranje preuvjeta za usklađivanje karijere i obitelji
- Edukacija članova obitelji i bračnih partnera – muškaraca i tradicionalno orijentiranih žena
- Usklađenje pravne regulative bez mogućnosti različitih tumačenja

Najčešće prepreke i rješenja

PREPREKE

Nedovoljno umrežavanje poduzetnica

Nedovoljna educiranost vezana uz razvoj ženskog poduzetništva; nedostatak treninga i edukativnih programa

Otežan pristup financijskim resursima

RJEŠENJA

- Kreiranje projekata, Internet stranica, osnivanje asocijacija i udruga koje okupljaju poduzetnice (npr. ženski tehnološki parkovi) s istim ili sličnim problemima
- Obrazovanje žena u području tehničkih znanosti, uvođenje predmeta Poduzetništvo u osnovne škole (mijenjanje stavova); kontinuirana edukacija žena putem radionica
- Porezne olakšice za poduzetnice, razvijanje programa financiranja, smanjenje administracije bez zaloga nekretnina

STRATEŠKI CILJ 1.

Poboljšanje usklađenosti i umreženosti javnih politika

- **Ojačati rad međuresorne radne skupine**, proširiti je dionicima i utvrditi mehanizme za praćenje provedbe Strategije
- **Osigurati trajne izvore informacija i podataka o ženskom poduzetništvu**, praćenje pokazatelja relevantnih za žensko poduzetništvo - upotreba podataka za izradu razvojnih dokumenata
- **Stvaranje poticajnog okruženja** – analizirati pravni i regulatorni okvir obavljanja poduzetničkih aktivnosti i utvrditi posebne probleme žena (radno pravo, vlasnička prava, administrativne prepreke itd.)

CILJANA VRIJEDNOST: povećanje udjela žena vlasnica trgovačkih društava na 32%, obrta na 38% u ukupnom malom gospodarstvu

STRATEŠKI CILJ 2.

Poboljšanje sustavne podrške poduzetništvu žena

- **Osigurati potporu poduzetnosti žena** – poticajne mjere, podrška za prijelaz od socijalne pomoći do samozapošljavanja, potaknuti iznalaženje rješenja za brigu o djeci i starijima
- **Poslovno umrežavanje** – ojačati sudjelovanje žena u formuliranju politika koje utječu na uključivanje žena u poduzetničku aktivnost, poticati uključivanje u mreže poduzetnica, povezivanje s postojećim institucijama
- **Obrazovanje i osposobljavanje** – jačati izobrazbu za poduzetništvo i poduzetničke kompetencije; razviti nove modele izobrazbe
- **Povoljno financiranje** – poboljšati pristup žena povoljnim oblicima financiranja, razvoj novih oblika financiranja, korištenje EU sredstava

CILJANA VRIJEDNOST: povećanje udjela žena poduzetnica u iznosu korištenih poticajnih mjera na 40%

STRATEŠKI CILJ 3.

Uvođenje poduzetništva žena u cjelokupnu institucionalnu infrastrukturu

- **Savjetovanje i mentorstvo na regionalnoj razini:** izgraditi kapacitete pružanja usluga treninga i savjetovanja žena; mobilizirati žene za pružanje usluga savjetovanja i/ili mentorstva, organizirati seminare i poticati projekte za poduzetnice
- **Podrška poduzetništvu žena kroz potpurnu infrastrukturu** – poboljšati suradnju s JLS i JPS i razvojnim agencijama na uključivanju razvoja ženskog poduzetništva u razvojne strategije
- **Pružanje stručne potpore za poduzetničke projekte žena** – ojačati potporne institucije za povećanje stručne podrške projektima žena, izraditi posebne programe za podršku ruralnom, otočkom i krškom poduzetništvu

CILJANA VRIJEDNOST: povećanje broja institucija poduzetničke potporne infrastrukture koje provode aktivnosti za poduzetništvo žena s 22 na 55 (u RH djeluje 47 razvojnih agencija, 33 poduzetnička inkubatora, 5 tehnoloških i poslovnih parkova i 27 poduzetničkih centara)

STRATEŠKI CILJ 4.

Promocija poduzetništva žena

- **Komunikacijske aktivnosti i promocija Strategije**; predstavljanje Strategije i rezultata provedbe, organizirati konferencije, skupove, okupljanja i druge oblike promocije i vidljivosti Strategije na svim razinama
- **Promocija mreža i razvoja poduzetništva žena**: osigurati medijsku promociju i izraditi katalog s primjerima ženskog poduzetništva; akademsku zajednicu treba uključiti u istraživanja poduzetničkih pothvata žena, opisati primjere uspjeha i neuspjeha – uključiti takve studije u materijale za obrazovanje i osposobljavanje

CILJANA VRIJEDNOST: povećanje GEM pokazatelja ocjene podrške/odnosa prema ženama u poduzetništvu na 3,5 (RH – 2,68, a prosjek GEM zemalja je 3,24)

Evaluacija poduzetničkih ideja?

- **Kriteriji:**

- Veličina ulaganja
- Složenost projekta
- Važnost za razvoj sektora/područja poslovanja
- Uklapanje u trendove
- Iskorištavanje resursa na raspolaganju

- **Sustav bodovanja:**

- Najbolja ideja (npr. 5 bodova)
- Sljedeća ideja (3 boda)
- Sljedeća ideja (1 bod)

Vlastite prednosti i ograničenja

Prednosti:

- **Preferencije za određeno područje**
- **Znanje i drugi resursi**
- **Sklonost okoline**

PODRUČJE RADA

Ograničenja:

- **Nedovoljno znanje i interes**
- **Teškoće u definiranju ideje/područja rada**
- **Okolina, regulativa i sl.**

JASNIJE DEFINIRANJE PODRUČJA RADA

IZVORI STRESA

UNUTARNJI

- nerealna očekivanja
- shvaćanje stvari osobno
- ekstremno razmišljanje – „sve ili ništa“
- negativni samogovor
- pesimizam
- samokritičnost
- pretjerano analiziranje
- perfekcionizam
- radoholičarski pristup poslu
- udovoljavanje drugima

VANJSKI

- svakodnevne gnjavaže (npr. prometna gužva, nemogućnost pronalaska parkinga)
- fizičko okruženje (buka, toplina, ograničen prostor)
- socijalni izvori (grubost drugih, naređivanje, agresivno nevažavanje, konflikt, izoliranje)
- veliki životni događaji (brak, razvod, smrt, promjena posla, rođenje djece, promjena grada)
- organizacijska pravila (rokovi, birokracija, procedure)

Marina Majetic

Jerkov Dragica...

Na koga se osloniti?

- Udruga poduzetnica KRUG
- **KRUG je** od 2002. g. članica FCEM, krovne svjetske organizacije poduzetnica.

Sami, mi smo nevidljivi, Udruženi, mi smo nepobjedivi

- Ovu poruku uputila je predsjednica svjetske organizacije žena poduzetnica FCEM (Les femmes chefs d'entreprises mondiales) Françoise Foning svim poduzetnim ženama svijeta povodom proslave našeg dana koji se obilježava trećeg petka u svibnju.

Više udruga, ogranaka, platformi

„Iako se iz godine u godinu pojavljuju nove žene poduzetnice, poduzetništvo je i dalje na strani muškaraca. Mnogo je mogućnosti, ali i prepreka za jednu ženu u svijetu poduzetništva. No, lakše je kad se upoznaju druge žene koje se nalaze u jednakim ili sličnom poslovnim, ali i životnim situacijama. Gdje se okupljaju žene poduzetnice koje podržavaju i savjetuju jedna drugu mijenjajući svijet oko sebe?“
(Mentorica.biz)

- **Žene i novac klub**
- **Women in Adria**
- **WE Croatia: Hrvatska udruga poduzetnica**
- **Centar poduzetnica: asocijacija jugoistočne Europe**
- **Međunarodna mreža poslovnih žena**

Svjetski dan poduzetnica, 19.11.

- *Hrvatska ima 70.000 poduzetnica, ali vlasti i institucije ne mare za njihove potrebe. Strategije razvoja ženskog poduzetništva samo su slovo na papiru.*
- Povodom Svjetskog dana poduzetnica koji se diljem svijeta slavi 19. studenog Odbor za žensko poduzetništvo Udruge Glas poduzetnika i Women in Adria pripremili su analizu tvrtki i obrta u ženskom vlasništvu na 31.12.2019. godine.
- **Helena Budiša**, inspirativna je poduzetnica godine. Ova **Splicanka** u poduzetništvu je čak 26 godina. Vlasnica je dvije tvrtke: UHY HB EKONOM, koja se bavi računovodstvenim i knjigovodstvenim uslugama te UHY SAVJETOVANJE, koja se bavi savjetovanjem za EU fondove i konzaltingom, te suvlasnica i CEO još dvije tvrtke: UHY POREZNI SAVJETNIK i Poduzetnički akcelerator Split, priopćili su iz Women in Adria.

(Novije) vijesti o ženskom poduzetništvu

- **Udio žena u vlasničkoj strukturi trgovačkih društava u Hrvatskoj u 2018. godini iznosi 31,3%**
- U povodu Svjetskog dana žena poduzetnica (19. studenoga), Financijska agencija analizirala je podatke prikupljene u Registru godišnjih financijskih izvještaja prema vlasničkoj strukturi društava u Hrvatskoj, po rodnom kriteriju.
- **Vukovarsko-srijemska županija** i Ministarstvo za obrt, malo i srednje poduzetništvo zaključili su 14. listopada 2003. godine Sporazum te 11. prosinca 2003. godine Dodatak sporazumu o provođenju Programa kreditiranja poduzetničkih projekata žena i mladih za 2003. godinu u ukupnom iznosu 1,8 mil. kuna. U realizaciji se ističu Vinkovci s 39,1% od ukupno realiziranih kreditnih zahtjeva

„Od ideje do realizacije projekta”

- Gdje smo danas?
- Koje su prepreke? Kako si možemo pomoći?
- **MOJE ISKUSTVO**: izuzetno je važno dobro poznavanje sektora – kakve su potrebe – može li vaš proizvod ili usluga odgovoriti na te potrebe?
- **VAŠA PRIČA**: razmjenom iskustava brže ćemo dobiti odgovor na pitanja koja nas muče